

Godišnje izvješće o rezultatima analiza službenih kontrola hrane i hrane za životinje u 2012. godini

Rujan 2013.

1. Uvod

U Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. godine o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane propisano je da nije dopušteno stavljati na tržište hranu koja nije sigurna. Hrana se smatra nesigurnom ukoliko je štetna za zdravlje ili neprikladna za prehranu ljudi.

Slijedom toga, kako bi se osiguralo konzumiranje sigurne hrane bez izlaganja riziku od štetnog djelovanja na zdravlje potrošača, subjekti u poslovanju s hranom prilikom proizvodnje, prerade, skladištenja i distribucije hrane dužni su osigurati sve zakonom i podzakonskim aktima propisane zahtjeve.

Kao neizostavni čimbenik osiguranja zahtjeva sigurnosti hrane su i laboratoriji budući da upravo rezultati provedenih ispitivanja ukazuju na ispravno funkcioniranje procesa proizvodnje hrane odnosno postupaka upravljanja sigurnošću hrane. U sustavu sigurnosti hrane laboratorijima su zadani novi zahtjevi i još viši standardi. Laboratoriji koji provode ispitivanja hrane i hrane za životinje za potrebe službenih kontrola, osim što neizostavno moraju biti akreditirani prema normi HRN EN ISO/IEC 17025, moraju biti i ovlašteni od strane Ministarstva poljoprivrede ili Ministarstva zdravlja sukladno Zakonu o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja (Narodne novine, broj 81/2013) te na temelju Pravilnika o ovlašćivanju službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje (Narodne novine, broj 86/2010, 7/2011 i 74/2013).

Sukladno članku 22. Pravilnika o ovlašćivanju službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje, službeni laboratoriji moraju Ministarstvu poljoprivrede i Hrvatskoj agenciji za hranu dostaviti godišnje izvješće do kraja veljače naredne godine. Godišnje izvješće mora sadržavati ukupan broj uzoraka zaprimljenih od pojedinih inspekcija te broj izvršenih analiza u toj godini podijeljenih u mikrobiološke, kemijske, fizikalne i radiološke parametre ovisno o laboratoriju koji je analize obavljao.

Dobiveni statistički podaci daju pregled rezultata provedenih analiza službenih uzoraka.

**Uredba (EZ)
br. 178/2002**

Članak 14.

**...Nije dopušteno
stavljati na
tržište hranu
koja nije
sigurna...**

2. Odgovornosti u sustavu sigurnosti hrane

Sukladno odredbama Uredbe (EZ) br. 178/2002, subjekti u poslovanju s hranom, u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije koje su pod njihovom kontrolom, moraju osigurati da hrana udovoljava propisima o hrani koji su od važnosti za njihovo poslovanje i moraju dokazati da je udovoljeno propisanim zahtjevima.

Nadzor i potvrđivanje da su svi propisani zahtjevi ispunjeni od strane subjekata u poslovanju s hranom u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije provode tijela nadležna za provođenje službenih kontrola.

Zakonom o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo zdravlja i Državni inspektorat svako u svom djelokrugu rada utvrđeni su kao nadležna tijela za provedbu službenih kontrola hrane i hrane za životinje te zdravlja i dobrobiti životinja.

Hrvatska agencija za hranu obavlja znanstvene i stručne poslove iz područja sigurnosti hrane i hrane za životinje te je nacionalna referentna točka za procjenu rizika u području sigurnosti hrane i hrane za životinje.

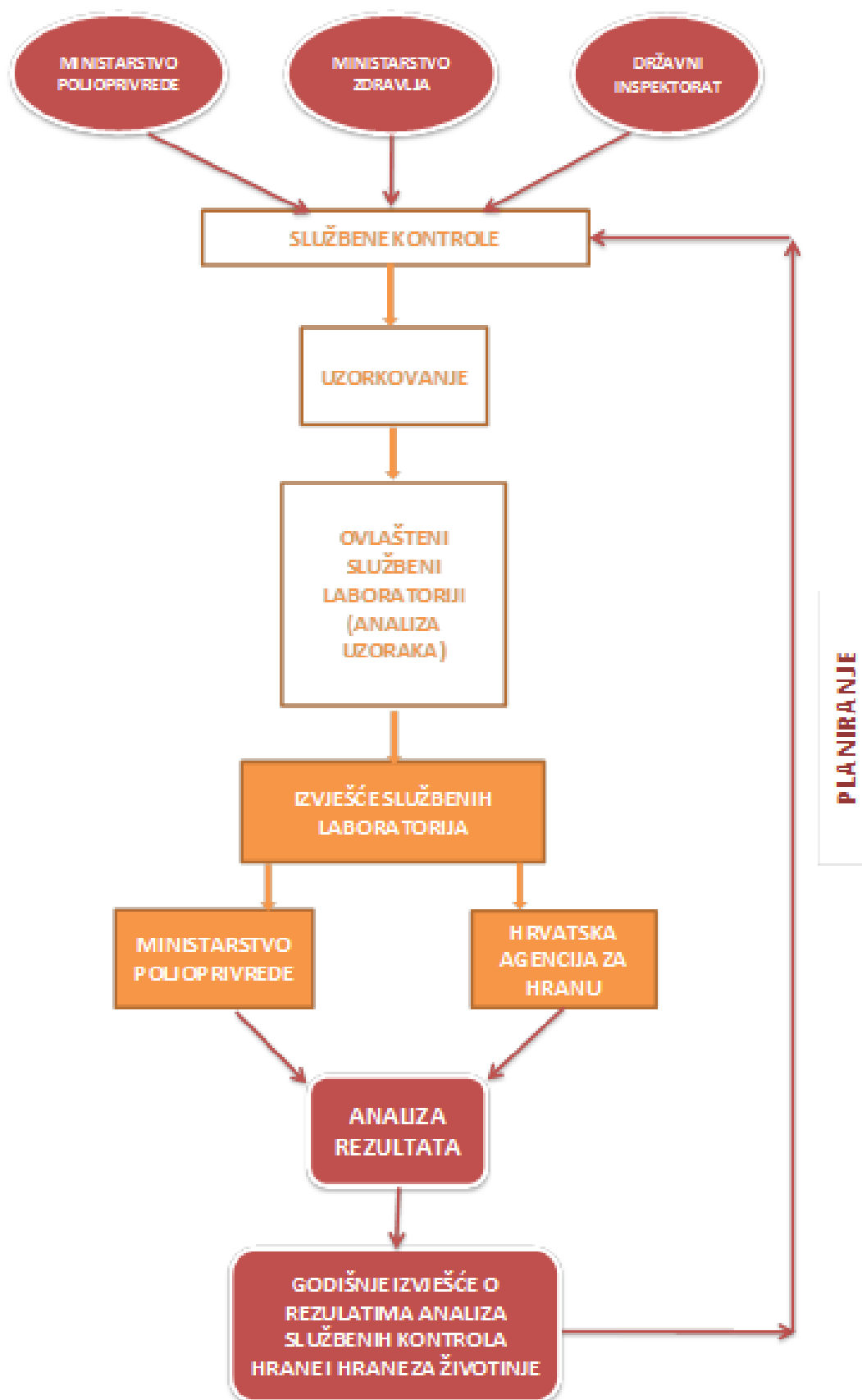
3. Službene kontrole

Tijela nadležna za provođenje službenih kontrola provode službene kontrole redovito, ovisno o procijenjenom riziku i s odgovarajućom učestalosti. Službenim kontrolama se provjerava poštivanje propisa o hrani i hrani za životinje koji su posebno usmjereni na sprječavanje, uklanjanje ili smanjivanje rizika za zdravlje ljudi i životinja na prihvatljive razine (koji dolaze izravno ili putem okoliša), kao i na osiguranje pravedne prakse u trgovini hrane i hrane za životinje te zaštite interesa potrošača, uključujući označivanje hrane i hrane za životinje i ostale oblike informacija danih potrošačima.

Službene kontrole provode se uz korištenje prikladnih kontrolnih metoda i tehnika te se uz monitoring, nadziranje, verifikaciju, reviziju i inspekciju, u okviru službenih kontrola uzimaju službeni uzorci sa svrhom provođenja analiza.

Analizu uzoraka uzetih tijekom provođenja službenih kontrola provode ovlašteni službeni i referentni laboratoriji.

Schema provođenja službenih kontrola i uzorkovanja hrane s izradom godišnjeg izvješća

4. Ovlašteni službeni laboratoriji

Službeni laboratoriji koji su provodili ispitivanja uzoraka uzetih tijekom provođenja službenih kontrola u 2012. godini ovlašteni su od strane Ministarstva poljoprivrede.

Svi laboratoriji koji su u 2012. godini bili ovlašteni kao službeni dostavili su izvješće za 2012. godinu.

1.	Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Laboratorij Zavoda za hranidbu životinja
2.	Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za mljekarstvo
3.	Bioinstitut d.o.o.
4.	E.C. Inspekt d.o.o.
5.	Euroinspekt Croatiakontrola d.o.o.
6.	Hrvatska poljoprivredna agencija
7.	Hrvatski veterinarski institut
8.	Hrvatski zavod za javno zdravstvo
9.	Inspecto d.o.o.
10.	Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada
11.	Institut za oceanografiju i ribarstvo
12.	Institut za poljoprivredu i turizam, Poreč
13.	KONMARKLAB d.o.o.
14.	Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko - goranske županije
15.	Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko - dalmatinske županije
16.	Prehrambeno - biotehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar za kontrolu namirnica
17.	SGS Adriatica d.o.o.
18.	Veterinarska stanica grada Zagreba, ZIN – LAB d.o.o.
19.	Zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“
20.	Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok“ Virovitičko - podravske županije
21.	Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko - bilogorske županije
22.	Zavod za javno zdravstvo Brodsko - posavske županije
23.	Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko - neretvanske županije
24.	Zavod za javno zdravstvo Istarske županije
25.	Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije
26.	Zavod za javno zdravstvo Koprivničko - križevačke županije
27.	Zavod za javno zdravstvo Krapinsko - zagorske županije
28.	Zavod za javno zdravstvo Ličko - senjske županije
29.	Zavod za javno zdravstvo Osječko - baranjske županije
30.	Zavod za javno zdravstvo Požeško - slavonske županije
31.	Zavod za javno zdravstvo Sisačko - moslavačke županije
32.	Zavod za javno zdravstvo Šibensko - kninske županije
33.	Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije
34.	Zavod za javno zdravstvo Zadar
35.	Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije

Napomene:

- laboratoriji su poredani abecednim redom
- popis laboratorija je preuzet sa stranice Ministarstva poljoprivrede

5. Rezultati

Rezultati analiza službenih kontrola hrane i hrane za životinje u 2012. godini dostavljeni su Ministarstvu poljoprivrede i Hrvatskoj agenciji za hranu tijekom 2013. godine na propisanom obrascu, a koji se može preuzeti na internetskim stranicama Ministarstva poljoprivrede i Hrvatske agencije za hranu.

Što prikazuju rezultati analize izvješća?

- Ukupan broj obrađenih uzoraka i analiza
- Broj nesukladnih uzoraka unutar ukupnog broja obrađenih uzoraka prema kategorijama hrane
- Broj nesukladnih uzoraka prema uzroku nesukladnosti

- **Ukupan broj obrađenih uzoraka hrane i hrane za životinje: 22 154**
- **Ukupan broj analiza odrađenih na uzorcima hrane i hrane za životinje: 176 309**

Ovo izvješće sadržava rezultate isključivo službenog uzorkovanja hrane i hrane za životinje i ne uključuje rezultate uzorkovanja proizašlih iz ugovornih obveza subjekata u poslovanju s hranom i određenog službenog laboratorija.

Tablica 1. U tablici je prikazan ukupan broj dostavljenih službenih uzoraka i provedenih analiza te postotak obrađenih uzoraka i analiza u odnosu na ukupan broj u ovlaštenim službenim laboratorijima u 2012. godini prema dostavljenim izvješćima službenih laboratorija

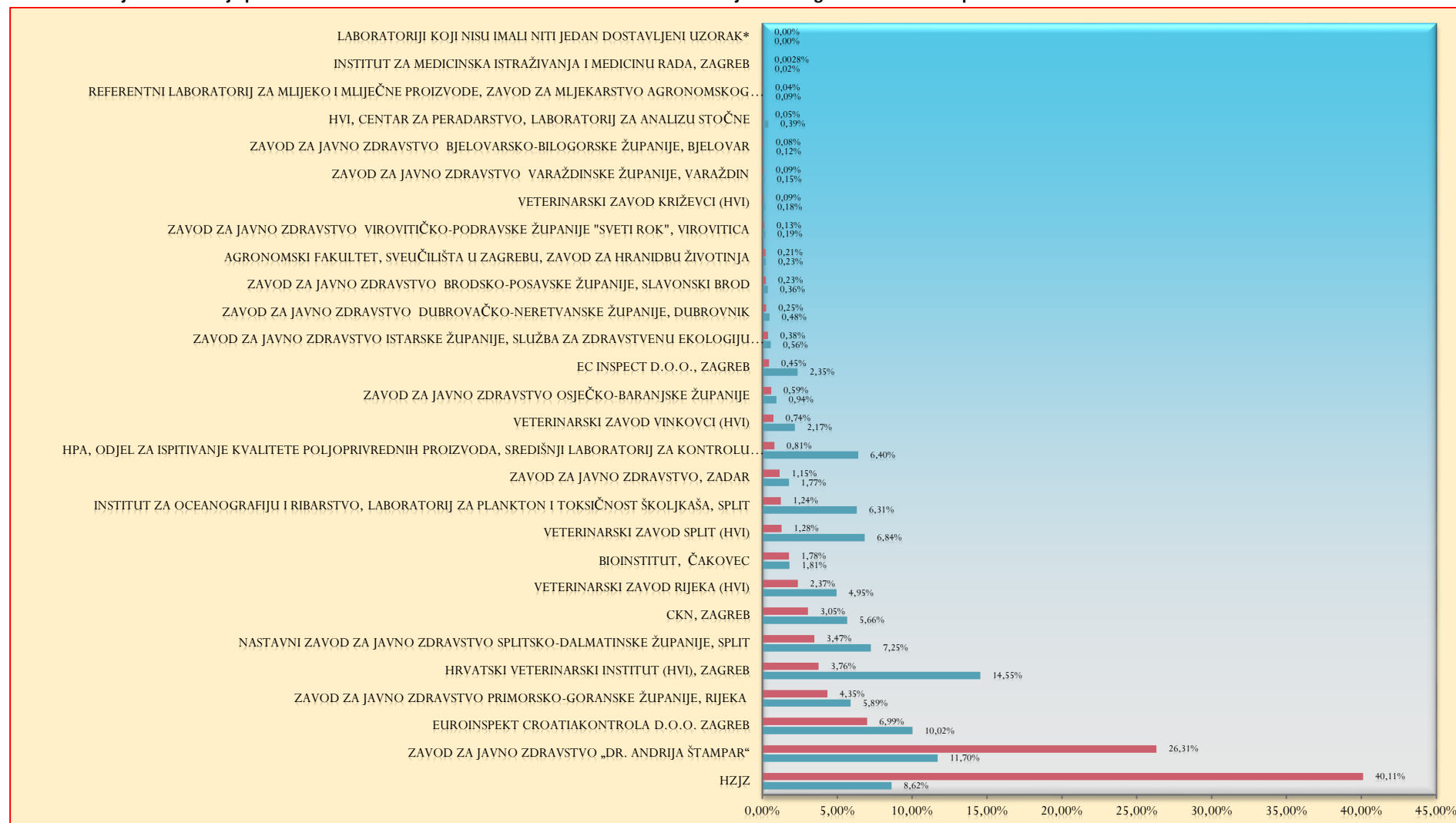
LABORATORIJ	UKUPAN BROJ OBRAĐENIH UZORAKA HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE	UKUPAN BROJ ANALIZA	% OBRAĐENIH UZORAKA	% ANALIZA
Hrvatski veterinarski institut (HVI), Zagreb	3224	6633	14,55%	3,76%
Veterinarski zavod Rijeka (HVI)	1096	4172	4,95%	2,37%
Veterinarski zavod Split (HVI)	1515	2259	6,84%	1,28%
Veterinarski zavod Vinkovci (HVI)	481	1301	2,17%	0,74%
Veterinarski zavod Križevci (HVI)	40	158	0,18%	0,09%
HVI, Centar za peradarstvo, Laboratorij za analizu stočne hrane (C-1)	87	95	0,39%	0,05%
HVI ukupno	6443	14618	29,08%	8,29%
HZJZ	1909	70713	8,62%	40,11%
Zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“	2591	46382	11,70%	26,31%
Euroinspekt Croatiakontrola d.o.o. Zagreb	2220	12327	10,02%	6,99%
Zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, Rijeka	1304	7666	5,89%	4,35%
Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije, Split	1607	6113	7,25%	3,47%
CKN, Zagreb	1254	5384	5,66%	3,05%
Bioinstitut, Čakovec	401	3138	1,81%	1,78%
Institut za oceanografiju i ribarstvo, Laboratorij za plankton i toksičnost školjkaša, Split	1397	2178	6,31%	1,24%
Zavod za javno zdravstvo, Zadar	392	2024	1,77%	1,15%
HPA, Odjel za ispitivanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda, središnji laboratorij za kontrolu mlijeka, Križevci	1417	1429	6,40%	0,81%
Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije	208	1032	0,94%	0,59%
EC INSPECT d.o.o., Zagreb	520	797	2,35%	0,45%
Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Služba za zdravstvenu ekologiju / Odjel za kontrolu namirnica i predmeta opće uporabe, Pula	124	677	0,56%	0,38%
Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije, Dubrovnik	107	443	0,48%	0,25%
Zavod za javno zdravstvo Brodsko-Posavske županije, Slavonski Brod	80	400	0,36%	0,23%

Agronomski fakultet, Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za hranidbu životinja	51	371	0,23%	0,21%
Zavod za javno zdravstvo Virovitičko-podravske županije "SVETI ROK", Virovitica	43	229	0,19%	0,13%
Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije, Varaždin	34	166	0,15%	0,09%
Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije, Bjelovar	26	141	0,12%	0,08%
Referentni laboratorij za mlijeko i mliječne proizvode, Zavod za mljekarstvo Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu	21	76	0,09%	0,04%
Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb	5	5	0,02%	0,0028%
Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije, Požega*	0	0	0,00%	0,00%
INSPECTO, ĐAKOVO*	0	0	0,00%	0,00%
INSTITUT ZA POLJOPRIVREDU I TURIZAM, POREČ*	0	0	0,00%	0,00%
Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, Karlovac*	0	0	0,00%	0,00%
Zavod za javno zdravstvo Ličko-senjske županije, Gospić*	0	0	0,00%	0,00%
HPA, Laboratorij za kontrolu kvalitete stočne hrane, Križevci*	0	0	0,00%	0,00%
Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije, Koprivnica*	0	0	0,00%	0,00%
Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije, Šibenik*	0	0	0,00%	0,00%
Veterinarska stanica grada Zagreba, ZIN - LAB, Zagreb*	0	0	0,00%	0,00%
SGS ADRAITICA, Zagreb*	0	0	0,00%	0,00%
Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, Zlatar*	0	0	0,00%	0,00%
Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije, Zagreb*	0	0	0,00%	0,00%
KONMARKLAB d.o.o., Zagreb*	0	0	0,00%	0,00%
Zavod za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke, Sisak*	0	0	0,00%	0,00%
Ostali laboratoriji ukupno	15711	161691	70,92%	91,71%
UKUPNO	22154	176309	100%	100%

Napomene:

- *označeni laboratoriji nemaju niti jedan dostavljeni uzorak te stoga nule (0) u stupcima pokazuju da laboratoriji nisu imali niti jedan dostavljeni uzorak temeljem službenih kontrola
- Tablično izvješće sadrži samo podatke analize hrane i hrane za životinje
- Rezultati uzoraka i analiza vode za piće nisu prikazani u tablici

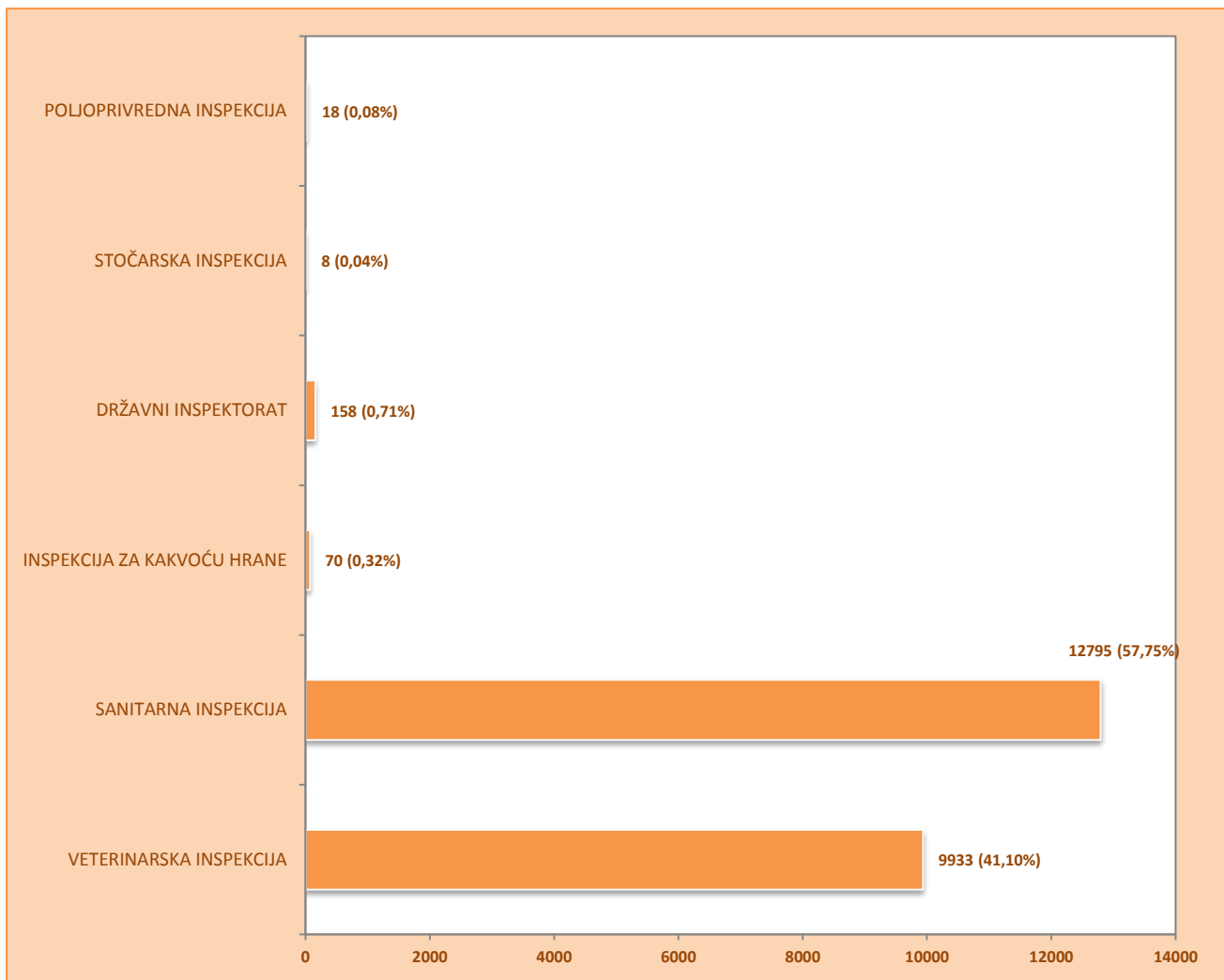
Graf 1. Redoslijed laboratorija prema izvršenim analizama na uzorcima hrane i hrane za životinje u 2012. godini – izraženo u postotku

Napomena: laboratoriji su na grafikonu prikazani prema postotku analiza (* vidi popis laboratorija u Tablici 1. koji nemaju niti jedan dostavljeni uzorak)

- postotak analiza po laboratoriju
- postotak ukupnog broja uzoraka po laboratoriju

Graf 2. Ukupan broj dostavljenih uzoraka prema podjeli nadležnosti za provedbu službenih kontrola

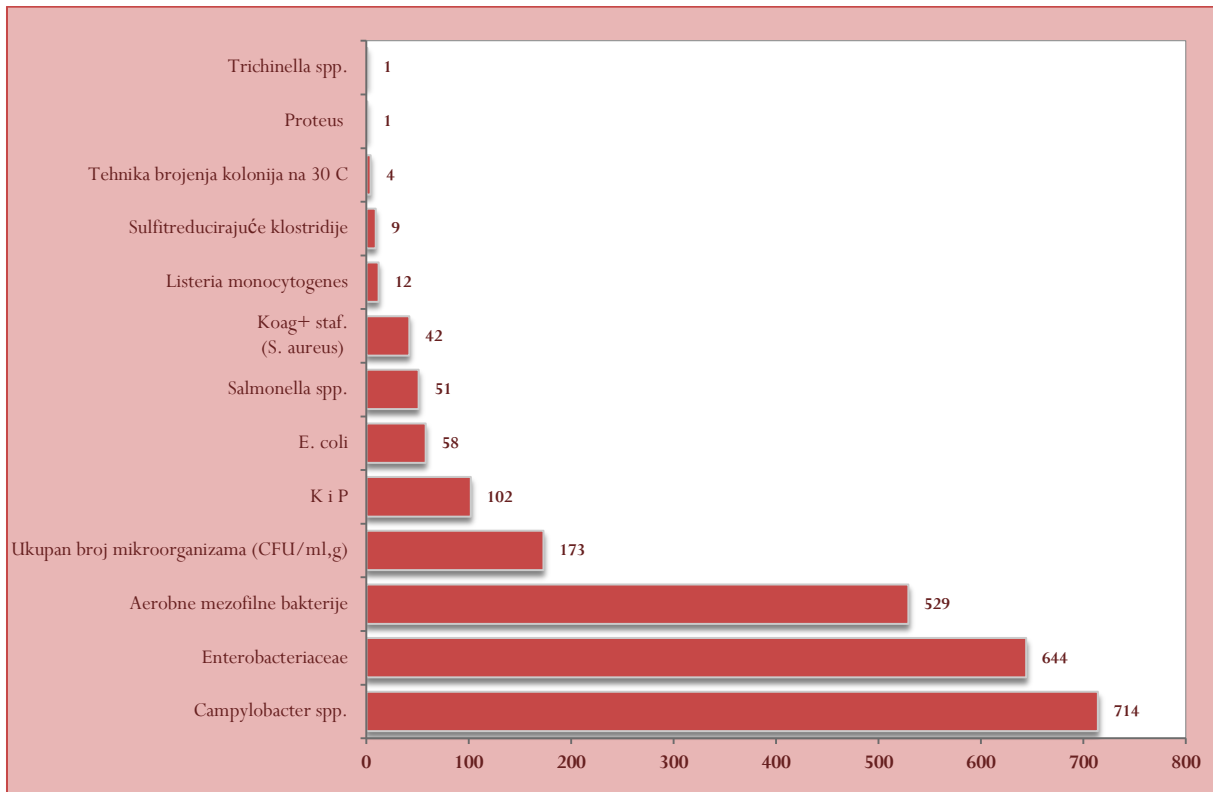
Napomena:

- U brojčane pokazatelje nisu uvršteni uzorci vode za piće čni odsjek veterinarske inspekcije prati uvoz u RH i protok kroz RH namirnica životinjskog podrijetla u suradnji s carinskim ispostavama , i sl.)

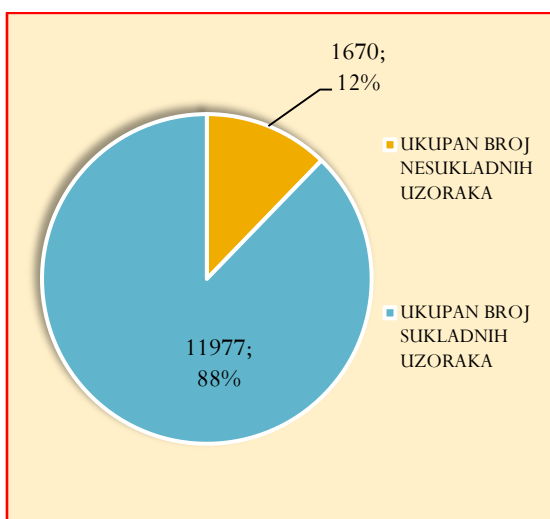
5.1. Mikrobiološke analize

Ukupno je obrađeno **13647** uzoraka na mikrobiološke analize. Na tom broju uzoraka izvršeno je ukupno **46122** analiza.

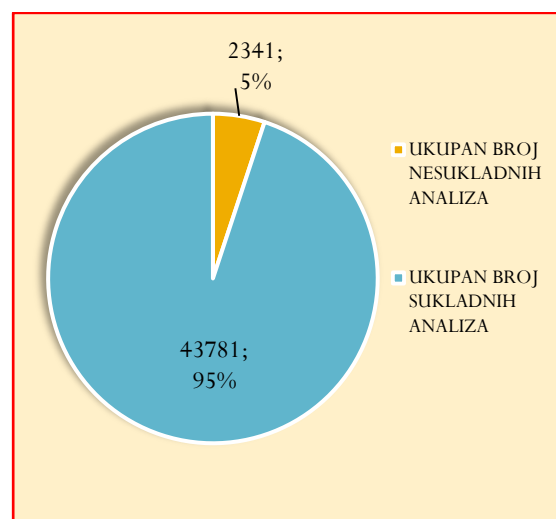
Graf 3. Prikaz prema broju analiza koje su pokazale nesukladnost uzorka prema ispitivanim mikrobiološkim parametrima

Graf 4. Prikaz prema broju obrađenih uzoraka

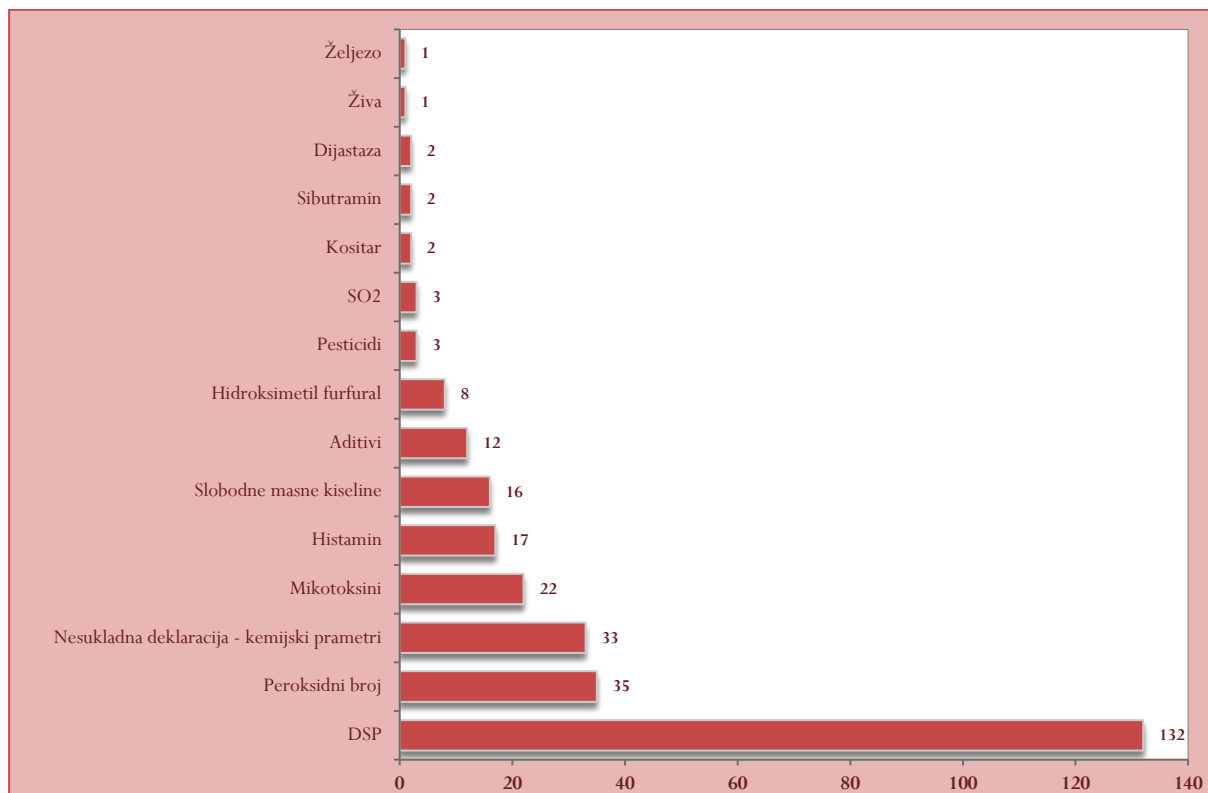
Graf 5. Prikaz prema broju izvršenih analiza

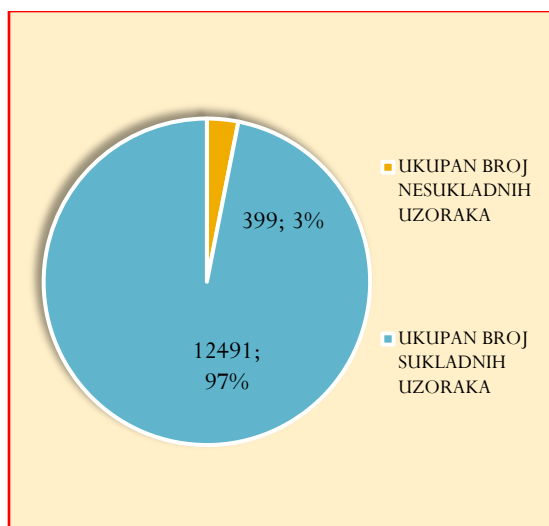
5.2. Kemijske analize

Ukupno je obrađeno **12890** uzoraka na kemijske analize. Na tom broju uzoraka izvršeno je ukupno **128571** analiza.

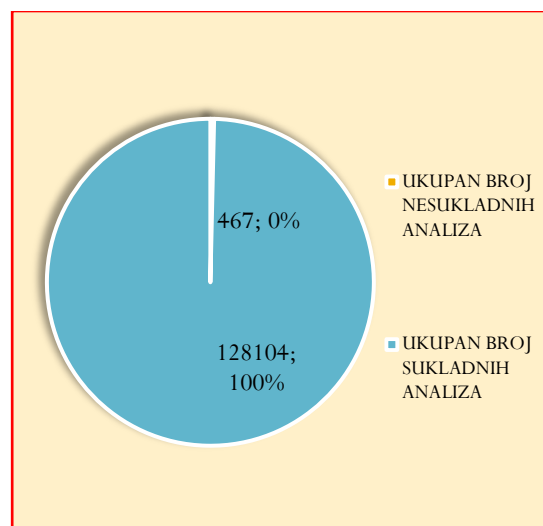
Graf 6. Prikaz prema broju analiza koje su pokazale nesukladnost uzorka prema ispitivanim kemijskim parametrima

Graf 7. Prikaz prema broju obrađenih uzoraka

Graf 8. Prikaz prema broju izvršenih analiza

5.3. Prikaz rezultata prema kategorijama hrane

U ovom dijelu prikazan je udio kategorija hrane u ukupnom broju nesukladnih uzoraka prema mikrobiološkim i kemijskim kontaminantima. Obradeni uzorci selektirani su prema slijedećim kategorijama hrane i/ili hrane za životinje:

Tablica 2. Popis kategorija hrane prema FoodEx klasifikaciji (EFSA)

1. Žitarice i proizvodi na bazi žitarica	žitarice za prehranu ljudi, mlinski proizvodi, kruh i peciva, sirova tjestenina, žitarice za doručak, dizana tijesta i kolači, keksi
2. Povrće i proizvodi od povrća	svježe povrće, čajevi - za pripremu napitka, zrna kaka, kakao prah, zrna kave, mljevena kava, instant kava – prah, kavovine, proizvodi od povrća, gljive
3. Škrobno korjenasto i gomoljasto povrće	sirovi krumpir, pomfrit, kuhani i pečeni krumpir, pire krumpir u prahu, kroketi, škrob i brašno od krumpira, ostala gomoljasta povrća
4. Mahunarke, orašasti plodovi i uljarice	
5. Voće i proizvodi od voća	svježe voće, sušeno voće, pekmezi, marmelade, voćna salata, voćni pire, voćni koktel, konzervirano voće, voćni kompoti, kandirano voće
6. Meso i mesni proizvodi	meso od stoke, perad, divljač, divlje ptice, miješano meso, iznutrice, suhomesnati proizvodi, kobasice, mesne štruce, hladetina, mesni sir, paštete
7. Riba i drugi morski plodovi (uključujući vodozemce, gmazove, puževe i insekte)	riblje meso, proizvodi od ribe, riblje iznutrice, rakovi mekušci, vodozemci, gmazovi, puževi i insekti
8. Mlijeko i mliječni proizvodi	sve vrste mlijeka, aromatizirano mlijeko, „milkshake“, kondenzirano mlijeko, sušeno mlijeko, sirutka i proizvodi od sirutke, vrhnje i proizvodi od vrhnja, jogurti, voćni jogurti, derivati mlijeka, sirevi, zamjena za mlijeko
9. Jaja i proizvodi od jaja	svježa jaja i jaja u prahu
10. Šećer i slastice	šećeri, zamjena za šećer, čokolade, nečokoladne slastice – bomboni, karamele i sl., desertni

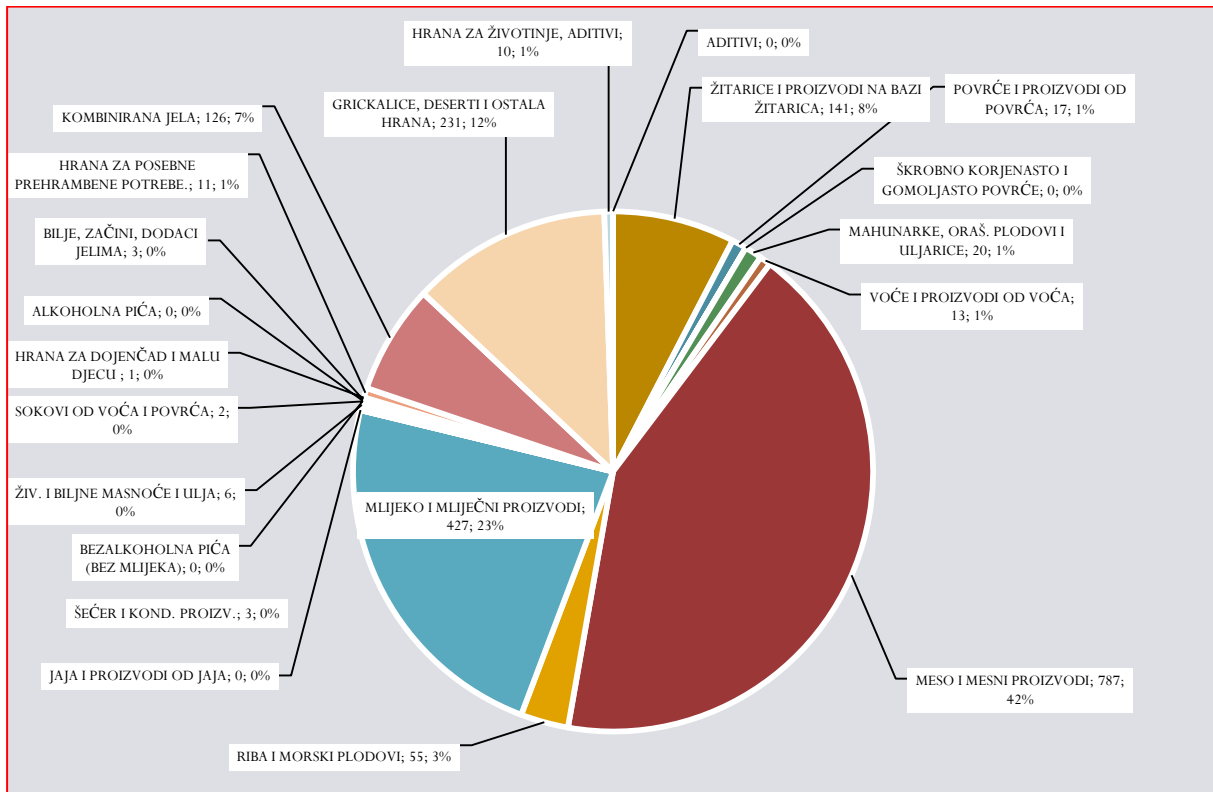
	preljevi, melasa i drugi sirupi, med
11. Životinjske i biljne masnoće i ulja	životinjske masnoće, riblje ulje, biljna mast, biljno ulje, margarini
12. Sokovi	voćni sok, koncentrat voćnog soka, nektar od voća, miješani voćni sok, sok od povrća, miješani sok od povrća, miješani sok od voća i povrća
13. Bezalkoholna pića	bezalkoholna pića sa sadržajem voća, bezalkoholna pića aromatizirana, kola, čaj kao napitak, kava kao napitak, pića od kavovine, vruća čokolada, kakao napitak
14. Alkoholna pića	pivo i pivu slična pića, vino, likerska vina, likeri, žestoka alkoholna pića
15. Voda za piće	voda iz vodovoda, iz bunara, voda u boci, led
16. Bilje, začini i dodaci jelima	bilje, mješavine bilja, začini i mješavine začina, ekstrakti, dodaci jelima, umaci, arome ili esencije, dodaci za pekarstvo
17. Hrana za dojenčad i malu djecu	mliječne formule, hrana na bazi žitarica, gotova hrana, jogurt, sir i deserti na bazi mlijeka, voćni sokovi i biljni čajevi namijenjeni dojenčadi i malojoj djeci
18. Proizvodi za posebne prehrambene potrebe	hrana za reduciranje tjelesne mase, dodaci prehrani, hrana za sportaše, hrana za dijabetičare, hrana za posebne medicinske potrebe
19. Kombinirana hrana	sendvič, pizza, kuhana tjestenina, jela na bazi riže, krumpira, mahunarki, mesa, ribe i plodova mora, povrća, jaja, gljiva, gotove juhe, salate
20. Grickalice, deserti i ostala hrana	čips, flips, kokice, sladoled, puding, sorbet i sl.
21. Hrana za životinje	obuhvaća samu hranu, aditive u proizvodnji stočne hrane, smjesa, hrana za kućne ljubimce i dr.
22. Aditivi	

Napomena:

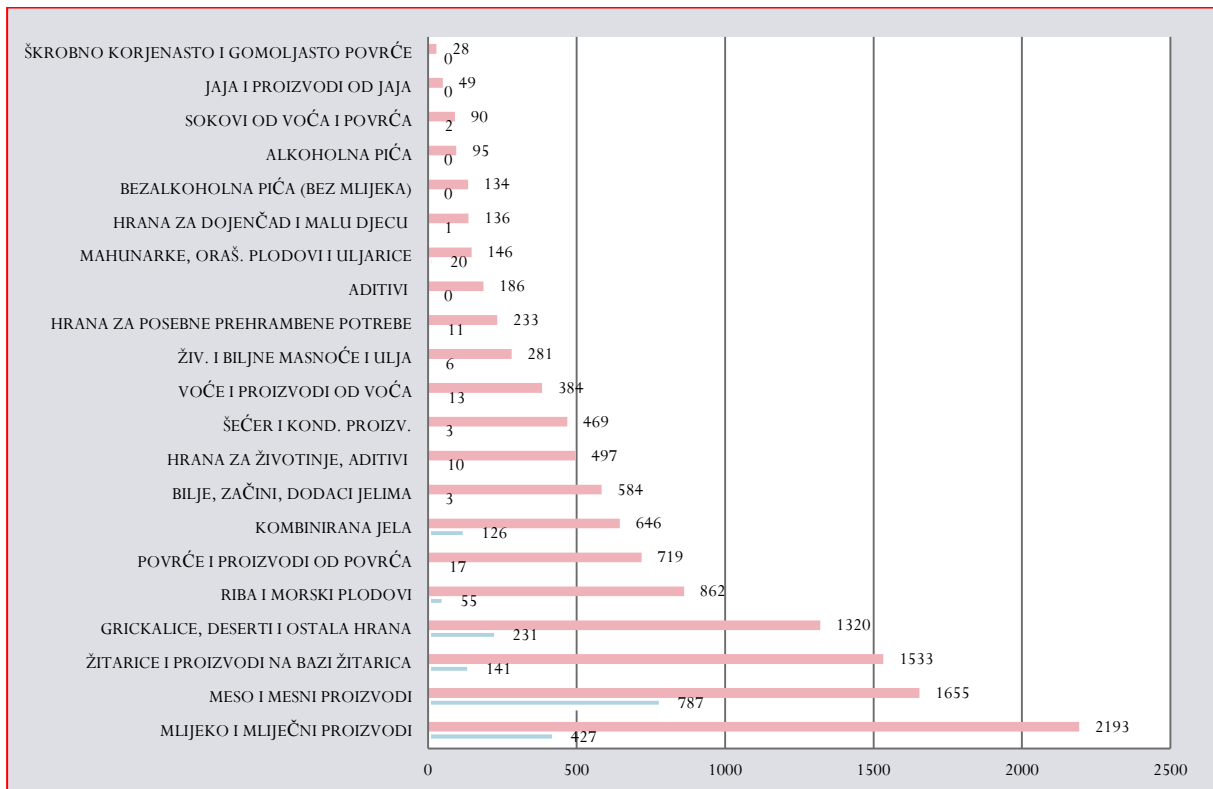
Gornja klasifikacija proizašla je iz klasifikacije hrane i hrane za životinje koju je standardizirala Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) pod nazivom FoodEx1. Sustav FoodEx1 je kreiran isključivo za procjenu rizika u području sigurnosti hrane.

5.3.1. Prikaz rezultata udjela kategorija hrane prema mikrobiološki nesukladnim uzorcima

Graf 9. Prikaz udjela nesukladnih uzoraka prema mikrobiološkim parametrima po kategorijama hrane

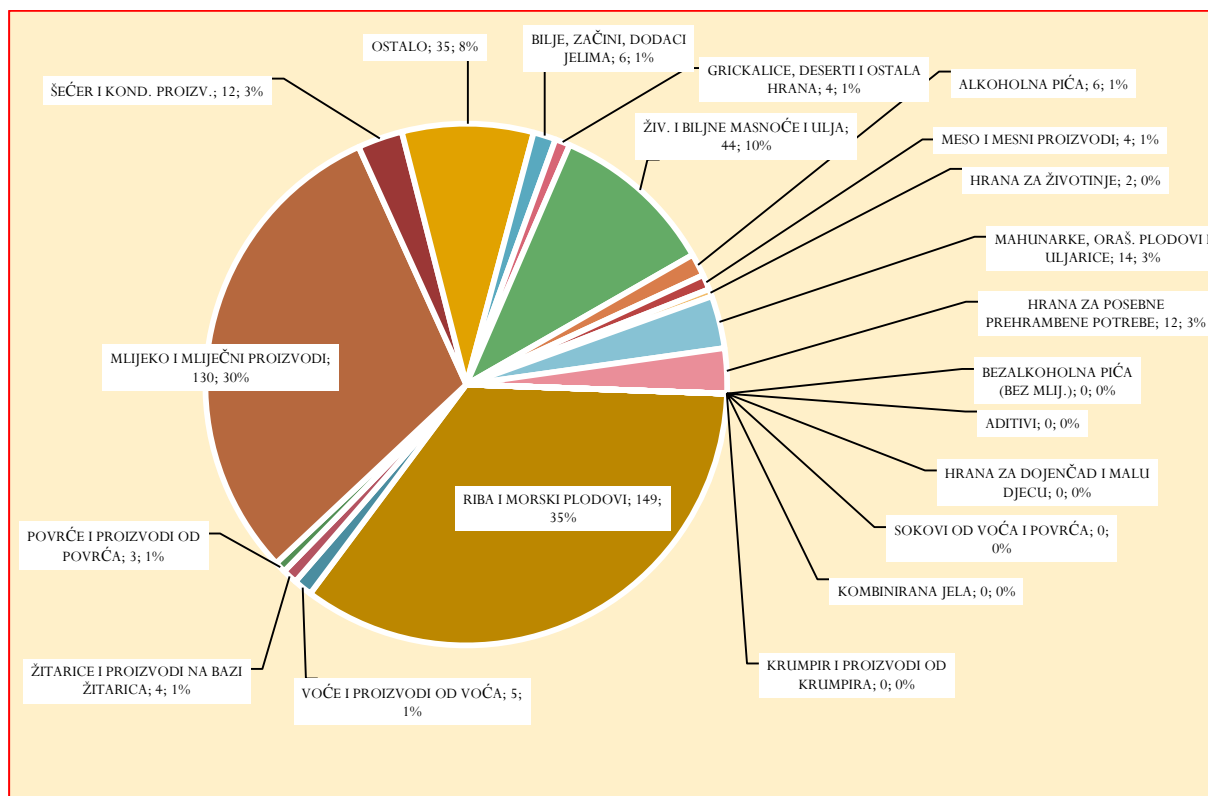

Graf 10. Prikaz broja nesukladnih uzoraka u odnosu na ukupni broj uzoraka po kategorijama hrane

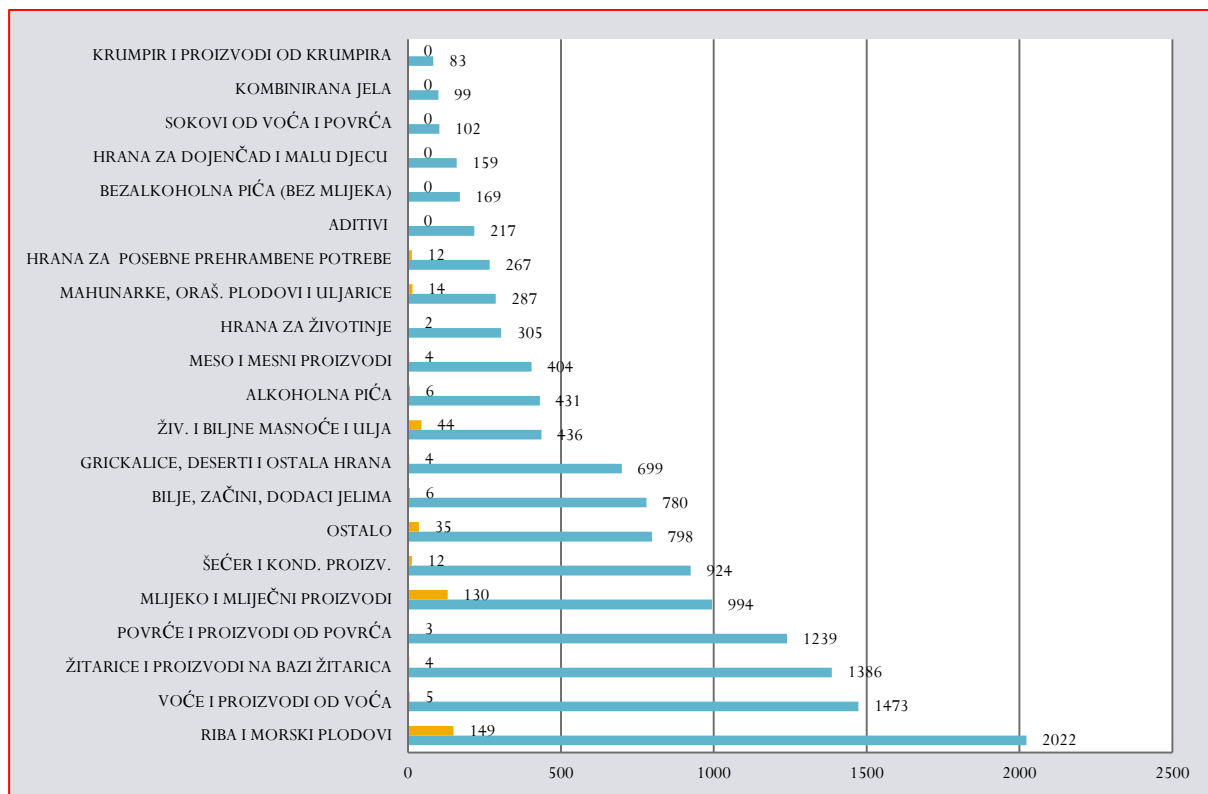

5.3.2. Prikaz rezultata udjela kategorija hrane prema kemijski nesukladnim uzorcima

Graf 11. Prikaz udjela nesukladnih uzoraka prema kemijskim parametrima po kategorijama hrane

Graf 12. Prikaz broja nesukladnih uzoraka u odnosu na ukupni broj uzoraka po kategorijama hrane

6. Zaključak

U 2012. godini u Hrvatskoj je na temelju Pravilnika o ovlašćivanju službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje (Narodne novine, broj 86/2010, 7/2011 i 74/2013) bilo ovlašteno 35 službenih laboratorija za analizu hrane i hrane za životinje. U 20 laboratorija obrađeno je ukupno 176.309 analiza na ukupno prikupljenih 22.154 uzoraka. U 14 laboratorija nije analiziran niti jedan uzorak.

U 2011. godini uzeto je ukupno 21.670 uzoraka, odnosno 2,20% manje nego u 2012., dok je obrađeno 182.414 analiza, a što je 3,33% više u odnosu na 2012. godinu.

Kontakt:

Ministarstvo poljoprivrede
Uprava za veterinarstvo i
sigurnost hrane;
Planinska 2a;
10 000 Zagreb, Hrvatska
Telefon: +385(0)1/64 43 540
Telefax: +385(0)1/64 43 89

Kontakt:

Hrvatska agencija za hranu
I. Gundulića 36b;
31 000 Osijek, Hrvatska
Telefon: +385(0)31/21 49 00,
+385(0)31/22 76 00,
e-mail: info@hah.hr

Ministarstvo poljoprivrede u suradnji s Hrvatskom agencijom za hranu

